Pleme OZRINIĆI ili KČEVO ČEVLJANI

Sva tri ova naziva imaju potpuno istovjetno značenje u cijeloj staroj Crnoj Gori: znače pleme toga imena. Osim toga nazivi Kčevo i Čevljani imaju i uži smisao: njima se označava i dio istoga plemena koji je u polju Kčevu i u njegovoj široj okolini. U narodu ovoga plemena, a tako većinom i po ostaloj Crnoj Gori, redovno se upotrebljava samo oblik Kčevo i za pleme i za polje i kako bez predloga tako i sa predlogom: "u Kčevo", "na Kčevo", "iz Kčeva" itd. Radi lakšeg izgovora odomaćio se oblik Čevo umjesto pravilnoga: Kčevo. Da bismo izbjegli nesporazume, redovno ćemo upotrebljavati za označavanje cijelog plemena samo naziv "Ozrinići", a ime "Čevljani" uzimaćemo samo u njegovom užem značenju, kao naziv za stanovnike predjela Kčeva.
Međa plemena Ozrinića prema Bjelicama i prema Cucama već nam je poznata. Ona je na jugu i na zapadu. Na sjeveru su granica prema Rudinama (Bijelim ili Nikšićkim) najprije Ruda Brda, zatim vijenac planine Ligunara cijelom svojom dužinom, tako da je južna polovina Ligunara ozrinićska a sjeverna rudinjanska. Na istočnom kraju Ligunara se sustiču međa ozrinićska, rudinjanska i pješivačka. - Odatle pa dalje na jugoistok ide međa Ozrinića prema Pješivcima. Ona prolazi najprije istočnom ivicom ozrinićskog predjela Poljana, pa se zatim penje do na vrh planine Troglava. Dalje ide sve velikim visinama i preko uzvišenja, među kojima su najglavnija: Borački Kom, Gola Brda, Tisovi Kom, Kom od Jasikovca, Vragomet i Stolački Vrh. Sa Stolačkog Vrha silazi pravo na visoku Komnenovu Dolinu, od koje zapadni dio pripada Ozrinićima, zatim prolazi zapadnom ivicom Brezova Dola (koji je pješivački), pa se penje na planinu Lupoglav, najprije na visoki Kom od Lupoglava. Granica ide dalje sve vijencem Lupoglava, tako da njegova jugozapadna strana ostaje Ozrinićima a sjeveroistočna Pješivcima. Sa Lupoglava silazi međa u visokom valu Studeno, pa se zatim penje na ogranke planine Veljega Garča, Kraljičin Uljanik i Vitu Laku, i dalje izlazi na vrh velikoga brda Svinje Glave. Tu se završava ozrinićska granica prema Pješivcima i nastaje dalje medja prema Bjelopavlićima.
Ta međa ide najprije niz Točila i silazi dalje na izvor rijeke Sušice. Zatim je sama Sušica međa ozrinićska prema Bjelopavlićima sve do Jame Oraške, južno od ozrinićskog sela Orašja. - Odatle pak nastaje granica Ozrinića prema plemenu Zagarču. Ona se penje preko Ladova Duba do na vrh Maloga Garča, pa ide zatim njegovim najvećim visinama i dalje u sjeverozapadnom pravcu "u Dolove među Garčeve" (tj. Između Maloga i Veljeg Garča) i poslije se opet penje sve vijencem Veljega Garča do njegova najvišega grebena između vrhova Male i Velje Bobije. Odatle silazi Veljim Garčem na jug do na Vilin Do, koji je po dnu Garča, pa zatim skreće na jugozapad i ide preko Idskog Dola izlazi na vrh Skočke Strane u planini Tvrdošu. - Od južne strane Tvrdoša nastaje ozrinićska granica prema plemenu Komanima. Ona ide pravo na jug, a čine je u glavnom brda Popova Glavica i Semolj. - Dalje je međa prema Lješanskoj Nahiji, poglavito u zapadnom pravcu, preko Kozje Glavice, pa preko visoke glavice Mramorja i istočnog vijenca planine Kosmatice do tromeđe ozrinićske, bjeličke i lješanske, o kojoj smo već govorili.
Kao što se prema navedenim granicama vidi, pleme Ozrinići okruženo je sa svih strana visokim planinama i brdima. Male izuzetke čine samo jugozapadna granica prema Cucama i ona na krajnjem jugoistoku, prema Bjelopavlićima. I jedna i druga su poznije tvorevine.
Slično Cucama i Ozrinići imaju glavno i najstarije plemensko sjedište na jugu svoje oblasti, u predjelima Kčevu a to je polje Kčevo sa širom okolinom, Velestovu i Markovini. U njima i sada sjedi jezgro ovoga plemena. Pored povoljnih klimatskih i zemljišnih prilika ovi su najjužniji djelovi ozrinićske oblasti bili jos vrlo podesni precima ovoga plemena i kao dobro sklonište, jako zaštićeno od turskih napada. Oni su zavučeni iza cijeloga niza visokih planina i prostranih planinskih predjela: na sjeveru, da bi se do njih došlo, moraju da se pređu planine Ligunar i Sedlo i prostrani predjeli Poljana, Ubala i Ožegovića, a na sjeveroistoku bedemi od planina Ligunara sa Veljim Garčem, Lastve i Kopitnika.
Naselja ovoga plemena raspoređena su po velikim predjelnim cjelinama, koje su dosta jasno odijeljene jedna od druge i svaka ima svoje od starine utvrđeno ime. Tu dolaze najprije, najdalje na jugu plemenske oblasti, tri pomenuta predjela, koji su glavna sjedišta plemenska: najdalje na jugozapadu Kčevo, do njega istočno Velestovo, a još dalje na istoku Markovina. Istočno je od Markovine predio Zagreda. Od Kčeva na sjeverozapadu su predjeli Donji Kraj i Ožegovice a još dalje na sjeverozapadu Ubli. Na sjeveru od Kčeva, Velestova i Markovine je veliki predio Lastva, a sjeverno od nje Poljane (sa Sedlom).
Predjeli se dijele na manje djelove, naselja, koja se u ovome plemenu označavaju nazivima: "selo" i "seoce". Za najmanje naselje, od jedne ili dvije kuće, obično ce se upotrijebiti označenje "seoce", ali se taj termin ponekad čuje i za naselje od 6 - 7 kuća, za koje se inače redovno kaže, da je "selo". Dakle nema baš sasvim jasne razlike između ova dva izraza. - Najprije ćemo se zaustaviti na glavnom i najstarijem sjedištu plemena Ozrinića, na njegovoj matici, Kčevu.

KČEVO

Ovaj predio obuhvata polje Kčevo i njegovu širu okolinu na istoku i osobito na sjeveroistoku, u podgorini planine Kopitnika.

Na jugozapadnoj ivici polja Kčeva je seoce *Zaljuće*, koje čine svega 3 "kuće" brastva Draškovića.

Zapadnom i sjeverozapadnom stranom polja i predjela Kčeva prostire se "selo" *Vojinići*, koje se dijeli na "*Vojiniće*" u užem smislu sa 13 "kuća" brastva Ivanovića i na *Prapratni Do* sa 6 kuća Ivanovića i 1 kućom Draškovića. Prapratni Do je na zapadu od polja Kčeva.

U sjevernom uglu polja Kceva i po stranama oko njega je "selo" *Križev Do*. Njegove su kuće raspodijeljene na nekoliko omanjih dolova. Glavni i najveći od njih, koji je kod saborne čevske crkve, zove se upravo *Križev Do*, i u njemu su 5 "kuća" brastva Damjanovića. Do toga dola je *do Kotarine* sa 1 "kućom", pa zatim dalje na sjeverozapadu *Prijeki Do* opet sa 1 "kućom" i još dalje u tom pravcu, pod Ožegovim Vrhom, *Brestovi* sa 2 "kuće" - sve također od brastva Damjanovića.

Istočno od Križeva Dola, u krajnjem sjeveroistočnom kutu polja Kčeva je "selo", koje se po svome mjestu i zove *Kuta*. U njemu su po stranama od polja 2 "kuće" Damjanovića i 2 Ivanovića (Đukanovića).

Cijeli jugoistočni dio polja Kčeva sa stranama više njega zahvata "selo" *Miške*. Kuće su po ivici polja i po omanjim dolovima više njega. U selu žive 20 "familija" brastva Vukotića. U Miške se računa i seoce *Prvete* na sjeveroistoku od njih, više polja, sa svega 1 "kućom" brastva Vulaša.

Na sjeveroistoku od Mišaka, u pravcu ka planini Kopitniku, ređaju se "sela" i "seoca": *Mitarca* sa 2 "kuće" Vulaša; *Dubravice*, ispod Kopitnika, sa 1 "kućom" Vukotića; i *Jankova Katuništa*, pod samim vrhom Kopitnika, sa 1 "kućom" Vukotića.

Na istoku i na jugoistoku od Mišaka su najprije *Tolići* ili Toljići pod velikim brdom Grguljem, sa 1 "kućom" Vukotića, a dalje, također pod Grguljem, *Ćireš* sa 1 "kućom" Vukotića. Još dalje na istoku *Duboki Do* sa 1 "kućom" Vukotića i Dolovi sa 2 kuće istoga brastva. Najzad, podaleko na jugoistoku, u podgorini Čevskog Lisca, *Gumnište* sa 1 "kućom" Vukotića.

DONJI KRAJ

se proteze duž granice prema Cucama. Dijeli se na dva "sela". *Donji Kraj*, koji je na jugu, i *Cucki Do* koji je sjeverno od njega. - "Selo" Donji Kraj se dijeli na "seoca", koja su po većim ili manjim, zasebnim dolovima; u sred "sela" je *Vrba* sa 2 kuće, a oko nje su počevši s juga pa ka zapadu: *Miokove Doline* sa 6 kuća, *Mirosalj-do* sa 1 kućom, *Kučinov Do* sa 2 kuće, *Sjeverovo selo* (do cucke granice) sa 1 kućom i *Polećela* sa 1 kućom. U ovom "selu" je samo brastvo Draškovići. - U Cuckom Dolu je samo 1 kuća Draškovića.

OŽEGOVICE

se dijele na tri "sela": na jugu, pod Ožegovim Vrhom su *Ožegovice* u užem smislu, sa 6 kuća; na sjeverozapadu od njih je *Bašino Selo* sa 3 kuće, a podaleko na sjeveru *Dodoško Korito* sa 6 kuća. Sve su to kuće brastva Vujovića.

UBLI

zahvataju dolove i "padine" (strane) na sjeveroistoku od velikih brda Stražišta i Stažerskog Vrha, koji su prema cuckoj granici. "Sela" ovog predjela su uokrug oko Prvetske Glavice, kao središta, na kome su crkva i škola. Na zapadu, pod Stažerskim Vrhom, je *Stažer* sa 13 kuća brastva Gardaševića. Sjeveroistočno je od njega *Koljevac* sa 5 kuća Vujovića; dalje je na sjeveroistoku *Nogaševica* sa 3 kuće Gardaševića; još dalje u tom pravcu *Ubaljski Do* sa 6 kuća Gardaševića i 3 kuće Draškovića. Istočni dio Ubala čini "selo" *Bijelo Polje* sa 26 kuća Vujovića, a jugozapadno su od njih *Padine* sa 5 kuća Vujovića. - Podalje na sjeveru od cijele ove grupe "sela" su *Presječki Doli* (ili Presječki Dolovi) sa 4 kuće Vujovića i 1 kućom Draškovića.

POLJANE (sa SEDLOM)

Ovaj je predio između Ubala na jugu, planine Ligunara na sjeveru, Pustog Lisca na zapadu i Troglava i Lastve na istoku. U njemu su četiri "sela", od kojih je najdalje na jugozapadu *Studenac*, sa 2 kuće Gardaševića. Na sjeveroistoku je od njega, pod velikim brdom Sedlom, *Pod-Sedlo* sa 3 kuće Gardaševića. Dalje su na sjeveroistoku *Bijele Poljane* sa 5 kuća Vujovića i 1 kućom Gardaševića, a na sjeveru od njih, pri Ligunaru, *Ravna Aluga* ili Aluga od Poljana sa 5 kuća Vujovića.

LASTVA

Na jugu od Poljana i od planine Troglava pa sve do Kopitnika proteže se veliki predio ili "planina" Lastva. Po njoj su rasijana mnogobrojna stalna i privremena naselja čevskih brastava. Počevši s juga, ispod glavnoga vijenca planine Kopitnika, pa ka Lupoglavu stalna "sela" i "seoca" ovoga predjela idu ovim redom. Najprije je, pod najvišim vrhom Kopitnika (Jelovom Glavicom), *Ćudanovica* sa 1 kućom. Sjeverno je od nje *Miokovica* sa 1 kućom a još dalje na sjeveru *Cauševac* sa 4 kuće. Istočno od njih, ispod brda Stražnice, su *Šatorišta* sa 1 kućom, a dalje na sjeveroistoku *Grabova Vlaka* sa 2 kuće. Od nje su na sjeverozapadu jedno za drugim: *Kamiševo* sa 3 kuće, *Ždrnarevine* i *Leškovo Razdolje* sa po 1 kućom. U svim ovim naseljima stanuju porodice brastva Vukotića (u Cauševcu Tatari ili Kešići - "Vukotići").

Ali u Lastvi, i to u njenom zapadnom i sjeverozapadnom dijelu, ima još jedan niz "sela", koji počinje sjeverno od polja Kčeva pa se završava u najsjevernijim okrajcima Lastve. U tim "selima" živi samo brastvo Ivanovići. Na sjeveru je od čevskog sela Vojinića prvo naselje u Lastvi *Jama* sa 9 kuća. Dalje su na sjeveru redom jedno za drugim:: *Virla* sa 1 kućom, *Leta* sa 7 kuća, *Bus* sa 2 kuće, *Meoca* sa 20 kuća i najzad *Tutini Doli*, koji zahvataju

prostran predio prema pješivačkoj granici, sa 7 kuća. Na istoku je od Melaca *Carevski Do*, pod Lupoglavom, sa 6 kuća; a na jugozapadu, prema Ublima, pod brdom Kašerom, *Kašeska Laka* sa 5 kuća.

VELESTOVO

je poveliki predio na jugu od planine Kopitnika. U njemu ima sedam "sela".
Najdalje je na zapadu "selo" *Bečići*. U njegovom glavnom "selu" istog imena su 2 kuće brastva Stanojevića, a u "seocima": *Popovim Dolinama*, *Čapurovinama* i *Trubjeli* ima po 1 kuća Vukotića.
Na jugoistoku od Bečića je *Ravan Velestovačka* sa 15 kuća Stanojevića. - Na jugu su od nje *Jabuke*, pod Čevskim Liscem, sa 6 kuća Stanojevića - Vučinića. - Još dalje na jugu i jugoistoku je poveliko "selo" *Barjamovica*. Ona se dijeli na mnoga manja "sela" i "seoca", kojima su kuće po dolovima i po stranama od brda. Počevši sa zapada, od planine Pješivca, ta seoca dolaze ovim redom: *Dugi Do* (2 kuće); *Ljeskovi* Do (2 kuće); *Barjamovica* kod seoske crkve (10 kuća); *Lunjevice* (2 kuće); *Glade* (2 kuće); *Katuništa* (1 kuća); *Ceklin Do* (4 kuće); *Skočki Do* (1 kuća); *Jasika* (5 kuća); *Kreševac* (1 kuća); i *Lisiča Dolina* (2 kuće). - U Barjamovici žive porodice brastva Radičevića - Mrvaljevića i još jedna kuća Katnića.
Na sjeveru je od Barjamovice "selo" *Velestovo* kraj glavnoga puta kod opšte crkve svih Velestovaca. U njemu su 5 kuća Stanojevića i 1 kuća Radičevića - Mrvaljevića.
Još je dalje na sjeveru "selo" *Makljen*, takođe kraj glavnoga puta. U njemu je glavno i staro "seoce" *Makljen* sa 2 kuće; više njega su, na sjeveru, *Kruška Lalevića* sa 2 kuća i *Breškov Do* sa 2 kuće; a na istoku je, pod velikim brdom Vučićem, *Krivi Do* sa 1 kućom. U "selu" Makljenu stanuju samo Radičevići - Mićunovići.
Na zapadu je od Makljena *Vukov Pod*, opet kraj glavnoga puta. I on se dijeli na dva "seoca"; *Vukov Pod* sa 6 kuća i više njega *Stražnica* na brdu istoga imena sa 2 kuće - i u jednom i u drugom od brastva Radičevića - Abramovića.

MARKOVINA

je ograđena sa zapada planinama Lastvom i Kopitnikom i velikim brdom Vučićem a s istoka Veljim Garčem. Ima četiri "sela".
Na sjeverozapadu je, pod Lastvom, "selo" *Kruškovac* sa 3 kuće Vidnića - Mandića i 1 kućom Krivoglava. - Istočno je od njega "selo" *Krivoglavska Glavica* ili *Krivoglav* sa 19 kuća brastva Krivoglava. - Južno je od njih "selo" *Crkvina* sa 21 kućom Vidnića - Mitrovića. - Krivoglavi i Crkvina zovu se opštim imenom Gornja Markovina.
Najdalje je na jugu "selo" *Donja Markovina*, u kome su 6 kuća Vujovića, 3 kuće Vidnića - Mitrovića, 1 kuća Vidnića - Mandića, 1 kuća Vidnića - Pavlićevića i 1 kuća Vasiljevića ("Zagarčana").

ZAGREDA

zauzima uzani jugoistočni okrajak ozrinićske oblasti, koji se kao kakav jezik isturio među tuđe plemenske oblasti i samo preko Veljega Garča ima veze s ostalim djelovima svoga plemena. Okružena je sa svih strana vrlo jasnim prirodnim granicama: Veljim i Malim Garčem (Garčićem), rijekom Sušicom, Točilima i Svinjom Glavom.
Zagreda ima sedam "sela". - Najdalje su na sjeveru *Dubrave* u velikom dolu istoga imena, sa 4 kuće brastva Burića.
Na jugoistoku je od njih *Donja Velja Njiva* kod glavne zagredske crkve (Sv. Arhanđela) sa 13 kuća Burića, a dalje je na jugu *Gornja Velja Njiva* sa 6 kuća Burića. - "Sela" Gornja i Donja Velja Njiva zovu se zajedničkim imenom Velja Zagreda.
Dalje je na jugoistoku "selo" *Lazareva Glavica* pod visom istoga imena i po njegovim stranama, sa 3 kuće Kaluđerovića i 5 kuća Popovića. - Na jugu je od toga "sela" *Oselina* sa 3 kuće Popovića, 10 Burića i 3 Milića. - Još je južnije, pod Malim Garčem, *Mala Zagreda* sa 8 kuća Popovića, a na istoku je od nje "selo *Orašje* taman na Sušicu do brdske granice" sa 4 kuće Popovića, 1 Domazetovića i 1 Burića.

Odštampaj stranicu

Vrati se na početak
www.montenegro.org.au